

Sárdi Fülöp Előadást Tart A Magyar Borokról Az Osztrák Agrárminiszternek

Left: the Austrian delegates in the Csepel Iron and Metal Works. Right: The delegates called at the Budafok State Wine Cellars. Dr. Franz Korinek, former Minister of Finance, head of the delegation, Secretary General of the Austrian Federal Chamber of Commerce and Industry (centre) and Mr. Fülöp Sárdi, Director of the Export Section of the State Wine Cellars in the bottling plant

Ez a kép valamikor az 1970-es években készült, amikor itt volt az osztrák kormány, és én tartottam nekik előadást a magyar borokról. A szemüveges úr, akinek magyarázok, az akkori osztrák kormány agrárminisztere.

Az érettségi írásbeli után az egyik evezős tagnak a vállalatához kerültem, a Borolin Sósbornak Gyárba. Tisztviselő voltam, de nem sokáig. Átnyergeltem a Steiner Laciékhoz (ő a Poseidon klub fizető tagja volt), a boros céghez. Ez egy bornagykereskedés, aminek egy saját söntése volt. A Thököly út 44-ben a pince borpincének volt berendezve. Ott több ezer hektoliter bor volt, és volt Kőbányán egy bérelt pincéjük, ahol egy egész rész volt az övék. Nagyon gazdag emberek voltak, saját házuk volt a Thököly út 44. Nekem akkor 60 pengő volt a fizetésem, és az apám akkor mint üzletvezető 200 pengőt keresett. Tehát a 60 pengő az valami volt.

Amikor a Steinerékhez kerültem, Laci katona volt, és amikor visszajött [leszerelt], megszerezte a közgazdasági egyetemen a diplomát, és doktorátust kapott. És utána beiratkozott az Ampelológiai Intézetbe egy kétéves tanfolyamra. Ez a mai Kertészeti és Szőlészeti Egyetemnek volt az elődje, akkor a legmagasabb borászati képzést adta az Ampelológia. Laci kvázi magával vitt erre a képzésre. Én nem tudtam volna se befizetni, de nem jutott volna eszembe se, de ő odavitt, és ez az ő érdeme volt, hogy én az Ampelológiai Intézetet is elvégeztem mint borász. És a Pálincás Gyula -- egy professzorunk -- egy nagyon ambiciózus borász volt, és az egyetlen bornagykereskedés volt a Steineréké, ahol egy laboratóriumot rendezett be nekünk, kettőnknek, és mi mindenféle gyakorlati analitikai munkát elvégeztünk.

Amikor a háború után a munkaszolgálatból hazatértem, kimentem a Steinerékhez a Thököly út 44-be, ahol a Laci szüleit megtaláltam, s elkezdtem rendbe hozni a söntést. Aztán a Laciék is följöttek vidékről. A söntés hamar megindult. Én voltam a csapos, én voltam a pénztáros, mindenfélét csináltam, csak hogy legyen valami. Nagyon ügyes ember volt az öreg Steiner, és vásárolt borokat, és elkezdtünk adni-venni. Ők csináltak mindent, én csak sameszkodtam ott náluk.

1947-ben meghirdették a magyar borkereskedelem összpontosítását, nem államosítását, hanem összpontosítását. És mi akkor már a borkereskedelemben elég tevékenyen foglalkoztunk, és én is

beledolgoztam, kaptam rendes, komoly fizetést. És akkor megtalált engem egy volt munkaszolgálatos kollégám, aki fölvette a Szalai András nevet. És kérte, hogy találkozzunk. Találkoztunk is, és mondta, "nézd, tudom, hogy te boros vagy, értesz a borhoz, kellene megbízható emberek". Semmi pártidolog nem volt ebben az én részemről, de ő volt az ország legfőbb kommunista kádere. S akkor mondta, hogy mi lenne a teendő: pár nagy borkereskedő állami vagy szövetkezeti cég volt, ezeket kellene összevonni, hogy a borászatot valahogy összpontosítsuk, és a szüretre fel tudjunk készülni, mert nem volt se szőlővásárló, se feldolgozó. Kért, hogy csináljak egy kis vázlatot arra, hogy hogy is képzelem én. A Sárdi Lacival összeültünk, és nagyon sokat besegített nekem, hogy ezt a vázlatot elkészítsük. Beadtuk ezt, és akkor még összejöttem a pártközpont illetékes gazdasági embereivel, még mondták, hogy ezt is kellene belevenni, azt is kellene belevenni. Csináltam egy nagy expozét, és ezt az expozét a párt gazdasági legfőbb bizottsága előtt kellett előadnom, amelynek az elnöke a Gerő Ernő volt. Azt hiszem, négy vagy öt expozé volt, és az enyémet fogadták el. És akkor azt mondta nekem a Vas Zoltán, hogy menjen oda a MASZOBSZ székházába, és vegye át a parancsnokságot. Átvettem. 1948 elejére áthúzódott, mire átvettem. Megjelent az újságban, hogy vezérigazgatói kinevezés, hogy én vagyok az ABOFORT, az Állami Borforgalmazási Részvénytársaság vezérigazgatója, tizenhatezer ember tartozott hozzám. Óriási nagy vállalkozás volt. A Gresham-palotába költöztem a Lánchíddal szemben, ott volt az irodám a második emeleten.

Jött utána az államosítás [lásd: államosítás Magyarországon], aminek a központi figurája volt az ABOFORT, illetve én, személyesen. És akkor államosították a borkereskedelmet, de én csak úgy láttam megoldhatónak, ha a régi borkereskedőket bevonjuk, mert nekünk se szakmai képzettségünk, se helyünk, se tapasztalatunk, se eszközünk nem volt hozzá a borkereskedők nélkül. Úgy államosítottunk, hogy leltárral át kellett adniuk a raktáraikat, de ott maradhattak mint ügynök, és amit csináltak, azért kaptak jutalékot. Irtózatot kaptam, hogy én a régi kapitalista borkereskedőket így támogatom. Steineréket is én államosítottam. Semmit nem szóltak, tudomásul vették. Laci is egy ügynök volt, az egyik legjobb ügynök, és kerestek egy csomó pénzt. Akkor már beléptem a pártba is. Mert nem volt információ. Hogy információ legyen, és valami karriert is csináljak, hogy a családomnak legyen valami, ahhoz nekem kellett az információ, és így adódott, és vitt a víz.

A következő szüretet is meg kellett csinálni, az 1949-es szüretet. És én a szüretet megírtam, előkészítettem, megszerveztem. Rengeteget dolgoztam, éjjel-nappal azzal foglalkoztam. Mindent megcsináltam az államtitkárral, a Vajdával, bent voltam a minisztériumban, ő szignálta nekem azt a papirost, amit beadtam, hogy elfogadja mint koncepciót, és gratulált hozzá és minden, és mentem haza. A Földművelésügyi Minisztérium ott volt a közelben, gyalog mentem át. Mire beértem a Gresham-palotába, az irodába, ott várt egy pasi, és mutatott egy papirost, hogy súlyos gyanúok miatt azonnal felfüggesztve, a javadalmazását felfüggesztjük. Volt ez július 28-án, tehát fizetés előtt. És a Vajda írta alá. Akitől jöttem. Az a papír már reggel óta ott várt, és a Vajda velem így tárgyalt. Mindent készen megkapott, aláírta és gratulált, és mire hazaértem, már ott várt engem ez.

Másnap vagy harmadnapra elmentem állást keresni. A Poseidonosok (a volt evezőklubom) között volt egy mérnökember, és akkor azt mondta nekem: "Menj el a munkakönyveddel, és jelentkezzél fizikai munkára. Nem fognak semmit sem kérdezni, föl fognak venni." Elmentem az Út- és Vasútépítőbe, fölvettek. A Lánchídon a kábelfektető csoportnál kubikoltam. 3700 forint volt a havi

fizetésem vezérigazgatóként, a kubikolásért pedig 28 forint volt a heti bérem. Aztán az Autójavítóban dolgoztam, Hedi [sógornő] bridzspartnere a 2. Autójavító igazgatóhelyettese volt, és ő engem fölvelt minden további nélkül irodai munkára. Egy fél éven belül, 1950-ben én már az ellenőrzési osztály vezetője voltam.

A MONIMPEX export-importtal foglalkozott, különféle élelmiszercikkekkel, mint a kávé, dohány, édesség, bor, szesz. Kitalálták, hogy csinálnak egy önálló üzemet, úgy hívták, hogy Hozdrascok. A borexportot akarták növelni, mert semmilyen borexport nem volt akkor. Az államosításnál még annak idején a Palugyai-pincét is államosítottuk Budafokon. Ez egy nagyon nagy pince volt, és azt szemelték ki a Hozdrascok központjának, és azt akarták, hogy én vegyem át és fejlesszem tovább. Adi maximálisan ellene volt, hogy megint a borosokkal dolgozzam. De a pártközpontban az volt a kívánság, hogy legyek a Pincegazdaság igazgatója. És az emberek, akik a MONIMPEX-nél voltak -- ezek régi borosok voltak, ügynökök voltak --, ezek is megkörünyékeztek. Ez 1950-ben volt, és akkor elmentem a MONIMPEX-be. Ott Budafokon a Pincegazdaság vezetője lettem, s ebből nőtt aztán ki az export pincegazdaság, a későbbi Hungarovin. A MONIMPEX révén jutottam én a Külkereskedelmi Minisztérium alá, minisztériumi ember voltam mint kinevezett igazgató. Itt 1964-ig dolgoztam, és utána váltottam a Hungarovinhoz.